

Nr 485.

Av herr **Hage**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 356, angående godkännande av förlikningsvis bestämd skatteköpeskilling för hemman å Tuna bergslags allmänning m. m.*

Riksdagen har förut givit uttryck åt den uppfattningen, att lägenhets-havare å rekognitionsskogarna äro i rättsligt hänseende synnerligen dåligt ställda samt att en förbättring häri vore önskvärd. Sålunda godkändes år 1912 av båda kamrarna det då av lagutskottet avgivna förslaget om utredning av denna sak, i syfte att »innehavarna av dylika lägenheter må kunna tryggas i besittningsrätten till desamma». Även innevarande år har andra kammaren vid behandling av motion angående social arrendelagstiftning avgivit en opinionsyttring i samma riktning. Det är också en lika allmänt utbredd som väl grundad uppfattning, att staten lämnat sina forna nybyggare å rekognitionsskogarna i rättsligt avseende synnerligen värnlösa.

Under dessa förhållanden ligger det makt uppå, att riksdagen icke i någon särskild detaljfråga intager en ståndpunkt, som vid den blivande behandlingen av saken i hela dess vidd, vilken vid den pågående utredningens avslutande förestår, kan befinnas oriktig och som då skulle kunna binda riksdagens händer. Så skulle dock kunna ske, om riksdagen skulle antaga det i Kungl. Maj:ts proposition nr 356 angående godkännande av förlikningsvis bestämd skatteköpeskilling för hemman å Tuna bergslags allmänning framlagda förslaget. Dessa hemman äro nämligen på vanligt sätt bildade av den till Tunabergs kopparverk den 5 juli 1757 anslagna rekognitionsskogen, å vilken finnas anlagda 34 torp och lägenheter, av vilka 21 äro av så hög ålder, att de anlagts före skogens upplåtande till nämnda verk. De finnas också upptagna med sina innehavare i jordeböckerna på 1600-talet, då de äro upptagna som kronotorp och då åborna intogo en ställning som kronoåbor.

För alla dessa lägenhetshavare bleve ett bifall till propositionen ett hårt slag. Alla deras odlingar, byggnader och anläggningar av alla slag skulle falla under bolaget på ett sätt sådant, att man kan säga, att det bleve en ren gåva från de fattiga lägenhetshavarna till bolaget. Staten skulle alltså taga av de fattiga allt vad de ägde och ge åt ett bolag. Och huru skulle riksdagen kunna om några få år hävda en annan ståndpunkt, om den nu ger på hand att dessa torpare icke skola ha den ringaste rätt?

Det synes mig, som om en mänskligare utväg hade varit att låta lägenhetshavarna inlösa sina torp, vartill de äro villiga, eller att bibehålla dem som krono- och upplåta dem åt innehavarna med ständigt åborätt.

Det är mig också bekant, att lägenhetshavarna vänt sig till kammarkollegium med framställning i detta syfte, samt att de också i några fall fått löfte om tillmötesgående, men — som framgår av propositionen — utan resultat. Ty som ett tillfredsställande resultat kan man ej betrakta det förslag, som i den kungl. propositionen göres, att köparen, bolaget, skulle förbindas till att låta de tre nuvarande innehavarna av torpen Långbro, Nystugan och Lilla Torskhult kvarsitta odrivna under innehavarnas och deras efterlevande makes livstid.

Då utredning i detalj rörande torpens försäljning till innehavarna nu ej kan medhinnas, vill jag alltså föreslå,

att riksdagen måtte besluta att avslå den kungl. propositionen, under uttalande att den må undergå omarbetning i den riktning, att lägenheterna må, vid försäljning till bolaget av egendomen i övrigt, frånskiljas och antingen försäljas till innehavarna eller under ständig besittning för dem och deras arvingar upplåtas, men under bägge alternativen på sådant sätt, att tillgång till nödig hushållsskog tillförsäkras lägenhetshavarna.

Stockholm den 12 maj 1917.

Ernst Hage.